

Závěr

Hana Kasíková

Nebude zřejmě příliš originální, když napíšeme, že závěr je vlastně úvodem: přesto nám tato věta symbolizuje jeden z nejvýraznějších postojů, vztahujících se k práci naší výzkumné skupiny.

Vztah k poznání byl ústředním tématem celé práce, a to ve dvojnásobném smyslu: vztah k poznání u sledovaných žáků na konci školní docházky, ale i vztah k poznání, respektive poznávání desetičlenné výzkumné skupiny, která se chtěla dostat blíže k podstatě problému/ů: o tomto vztahu k poznání vypovídá jak charakteristika metodologického přístupu v úvodu celé práce, tak metodologické vstupy do jednotlivých příspěvků.

Co tedy víme o vztahu k poznání? Co se v mládí naučili žáci základních škol a co jsme schopni reflektovat našimi výzkumnými metodami?

Základní linie příběhu žáků Zelené, Bílé, Modré, Hnědé a Žluté školy v závěru školní docházky, vedená v širokém tématu vztahu k poznání, je zvyrazněna především ve spojnici od vzdělávacích ambicí žáků k výsledkům jejich profesionální volby, od tušení "možného" k realitě změny.

Čím a jak je charakterizován a určen vztah k poznání, vnímaný především prizmatem ústředního bodu vzdělávacích ambicí?

Odpověď byla hledána v různých úhlech pohledu. Jeden z nich se váže k výsledkům statistické analýzy dotazníku, kterou prezentuje v práci M. Rendl. Nejzřetelněji na pozadí množství údajů a nově vznikajících hypotéz v ní vystupuje linie statusové reprodukce: jako určující se tu prezentují backgroundové rodinné charakteristiky - vysoký nebo nízký status rodiny s vysokou pravděpodobností implikuje vysoké nebo nízké ambice rodičů i žáků, žákovský prospěch a v konečném důsledku tedy i možnost znovupotvrzení vysokého nebo nízkého statusu.

Jemnější statistická analýza prostřednictvím typologie rodinného prostředí se v textu napojuje na stať I. Viktorové o rodičovském projektování budoucí životní dráhy svých dětí. Téma reprodukce se tu vrací jako nabídka rodinné reprodukce povolání a s ním se objevuje i téma hledání určité jistoty v prozatím nejméně jasné situaci ve světě poznání dítěte, tj. v situaci, kdy se zásadně mění charakter tohoto poznání: v podstatě prudká změna doposud servírovaného ve variabilní a rizikové svádí pak k volbě jistější, protože "prošlapané" cesty v profesionální dráze.

Ve směru jistot jako by pokračovalo téma řádu, jež je určitou zakázkou rodičů vůči škole. Rodičovská optika školy, učení, poznání, zpracovaná biografickou metodou, je v centru pozornosti S. Štecha. V této optice se ukazuje jako výrazný - protože potvrzený i očima dětí - institucionálně-instrumentální vztah ke škole, který se převádí na obecnou tezi "škola jako život před životem": škola, která neučí věci pro skutečný život, která nedovolí se skutečně angažovat (také proto, že nebere ohled na individualitu žáka), škola, které je třeba se podrobit, zatímco života je třeba se zmocňovat.

Řádu školy je třeba porozumět: odtud přiblížení se škole jako forma mobilizace rodičů, která má do určité míry založení v rodičovských "krédech" a v které se projevují variabilní přístupy k školní docházce dítěte, k jeho školnímu poznání.

Blízkost "rodičovským" statím I. Viktorové a S. Štecha a "dotazníkové" M. Rendl uvádí ve svém textu "Dělat sám svoje: profi-volba z hlediska identity" M. Kučera. Střelka otázky, čím a jak je charakterizován vztah k poznání u čtrnáctiletých dětí je ve shodném poli zkoumání interakcí rodič-učitel-žák zaměřena více na optiku žákovskou. V otázce "kdo jsem" prostřednictvím otázky "čím budu", tedy prostřednictvím profesionální volby, se mj. vrací i téma reprodukce, napjaté tentokrát mezi úvahami o "identitě reprodukce" a "reprodukcí identity", vrací se tu i téma mobilizace prostřednictvím identitních strategií (uvědomovaných, neuvědomovaných i nevědomých).

"Bilanční" stať pokračují v žákovském pohledu na vlastní poznání. Nevypovídají vlastně přesně o tom, co žáci skutečně vědí a umějí, spíše o tom, co se rozumí, když 13-14 letý chlapec nebo stejně stará dívka řeknou naučil jsem se, co se tedy objevuje jako otázka smyslu poznání a učení.

Kvantitativní analýza poznatkových bilancí (S. Štech) přináší dětské zhodnocení toho, odkud smysluplné poznání přichází, jaká je role školy, rodiny, vrstevníků v jejich poznání, práce s kategoriemi, které mapují poznání minulé, zažité i zamýšlené, projektované neskončila u četností činností a obsahů v různých sférách (volný čas, činnosti školní a intelektuální, sociální a osobnostně rozvojové poznatky a dovednosti). Hlubší analýza sycení těchto kategorií obsahy objevila mj. detailnější a poněkud překvapivý obraz školy, který se vyčerpává především triviem a výčtem předmětů, ale i obdobně překvapivé vhledy do každodenních činností dětí a otázek spojených s prací na sobě, jejichž důležitost vzrůstá s posunem do 'projektu poznání', do budoucnosti.

Stať o etnokonceptech učení (K. Pavlica), o vlastních teoriích učení národa žáků obohacuje prostřednictvím metody komponentní analýzy rozbor bilancí o další rozměry: obsahové (co dítě v učení považuje za základní a co za nástavbové), afektivní (co je zajímavé, baví a co ne), osobního a sociálního významu (co je pro ně důležité, nedůležité, zbytečné), etické (co je dobré a co je špatné). Současně se stať pokouší o skicu odlišností v etnokonceptech učení dvou vyhraněných skupin: příštích "vysokoškoláků" a "učňů", a to na rozboru výpovědí dětí o budoucnosti jejich cesty poznání.

Analýza druhé, "projektové" části bilancí je základem textu M. Kučery "Dogmatici, akademici a skeptici - 'vědět předem' v 7. třídě". Stejně jako texty předchozí vycházející z bilanční analýzy si klade otázku: Co se to tedy žáci naučili, co umí? Odpověď je vlastně v určitém kontrastu vůči tomu, co na jiném místě, ve své druhé stati Dělat sám svoje říká autor sám: "Výzkumník při pátrání pocituje nejprve většinou zklamání." Vytečkované místo znamená směr zkoumání vztahu dětí k jednotlivým předmětům. Ale dítě, jež neumí mít rádo matematiku nebo češtinu pro ně samé (odtud zklamání), přitom dokáže předložit takovou výpověď o svém poznání, která vede výzkumníka k formulaci základního problému celého textu. Jde o problém anticipace poznání a učení, problém povýtce filozofický: odtud název textu i jeho strukturace. Zklamání výzkumníka se v tomto případě může týkat jak školního selhávání skupiny vysoce hodnotně reflektujících dětí, tak - i když on sám tento problém bagatelizuje - možné nepřizpůsobivosti edukačních programů ve vztahu k dětským potřebám, zájmům, směru kladení otázek.

Zatímco text o filozofech zúžil pozornost na menší vzorek, stať V. Semerádové jej naopak rozšiřuje o mezinárodní aktéry - žáky anglických a francouzských škol. Vyhledáváním klíčových kategorií nejprve pro jednotlivé okruhy - školu, rodinu, budoucnost (profese, rodina) - v bilančních souborech a poté klíčových kategorií pro každý z těchto souborů vzniká přehledné a pro další zkoumání vysoce inspirativní srovnání francouzských, anglických a českých bilancí, francouzského, anglického a českého dětského vztahu k poznání. (Francouzské bilance - kategorie "bránit se" (další, detailnější srovnání českých a francouzských bilancí ve stati S. Štecha), anglické bilance - kategorie "a lot of", české kategorie "být/nebýt jako...").

Další celek textů má již zaostřeno především na školu, školní poznání. Jde o celek, propojený pojmem skryté kurikulum, jež interpretuje M. Klusák.

M. Klusák s A. Škaloudovou jsou také autory stati "Klima z perspektivy žáků", stati, která zaznamenává prostředky statistické analýzy to, co znamená pro žáky vytvořit si vztah ke školnímu společenství, k jeho zvláštnímu způsobu soužití a práce v něm. V množství údajů, které přináší tato analýza o obecném vztahu žáků ke škole, o vnímání klimatu své třídy, školní kariéře zvýrazňuje autor především rezervovanost, ambivalentnost vztahu ke škole, téma ztotožnění, sdílení postojů s celkem třídy a otázky adaptace na školní život u žáků rozvrstvených do skupin studentů a nestudentů.

Pokus o plastičtější obraz života ve třídě "ještě než nastane a když už nastane situace učení" z hlediska interakcí aktérů podávají H. Kasíková a M. Klusák. Na příkladu několika interakčních žánrů vzniká úvaha o zdrojích odvozování interakčních žánrů, které se rozrůstají do strategií, a vztahu interakčního žánru a učební dohody mezi učitelem a žáky.

Podstatnou stránku školního života - školu jako místo sociálního styku zejména mezi dětskými aktéry popisuje I. Viktorová. Pohled do žákovské kultury, pohled do třídního

společenství je pohledem na otázky ohrožení, skupinových tlaků, vzniku specifických pravidel a norem, podmiňujících faktorů školních kariér. To, co se žák v tomto případě učí, stejně jako v případě vyrovnávání se s proměnami interakčních žánrů, založených mezi učitelem a žáky, jsou prvky struktury sociální kompetence, tedy to, co žák vysoce hodnotí ve vztahu k otevřené budoucnosti.

Návratem k témuž, ale tentokrát prostřednictvím společenských a kulturních aktivit čtrnáctiletých, je text D. Bittnerové-Moravcové. Přes typické společenské a kulturní projevy, dětské hry a zájmy je sledován posun od homogenní třídy (společné hry, společná kritéria hodnocení kulturních vstupů atp.) k jejímu rozpadu. Polarizace vztahů podle osy budoucí životní kariéry, kterou - jak jsme viděli - nezvládla osa kariéry školní, znamená vlastně posun na lince od jednotného prostoru dětství k diferencovanému světu dospělosti.

A ještě jednou škola a třída: K. Pavlica a V. Semerádová v detailním pohledu na dvě třídy dvou do značné míry vyhraněných škol od pasportizace přes styly vedení škol, interakce mezi učiteli a žáky až po žákovské perspektivy zdánlivě opakuje témata textů předchozích. Avšak právě proto, že se tato srovnávací stať stala jejich průsečíkem a také průsečíkem využívaných metod, přináší údaje další a klade další otázky.

Čtenář, který přečetl celou výzkumnou zprávu, na tomto místě ví, že závěr není skutečně závěrem. Jednak z důvodu, který je uveden v úvodu tohoto textu, jednak proto, že je jen určitým shrnutím. Jenže - jak již bylo řečeno - chtěli jsme psát příběh dětí na konci školní docházky. Příběh zazněl prostřednictvím různých vyprávěčů v jednotlivých textech: a pokud někomu sdělíte, že "to bylo o tom", nic o příběhu neřeknete. Proto prosím hledejte závěry především v předchozích statích. Případá mi, že je lze číst na x způsobů: to je asi nejobecnější a - podle mého názoru vysoce cenná - charakteristika celého textu.

Přílohy

Dotazník pro žáky s výsledky třídění prvního stupně

Poznatkové bilance- ukázky

Dotazník na klima "Má třída- jaká je a jakou bych si ji přál"

Dotazník pro žáky

Uvádíme zde znění položek dotazníku, tak jak byly prezentovány respondentům, tzn. ve shodném znění i grafické úpravě. Navíc ovšem za jednotlivými znaky již rovnou prezentujeme výsledky třídění prvního stupně, tzn. absolutní a relativní četnosti odpovědí. Tam, kde byly otevřené či polootevřené položky dodatečně kategorizovány, uvádíme před výsledky také způsob kódování znaku. Tyto výsledkové bloky, vsunuté do znění dotazníku, jsou tištěny kurzívou.

1. Jak často se díváš na televizi ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. prakticky denně i více hodin
2. denně, ale jen na pořady, které mě zajímají
3. jen málokdy

1. ___

	1	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	16	124	20	160	
REL	0.00	10.00	77.50	12.50	100.00	

2. Sleduješ v televizi některý z pořadů, jako jsou Minuty dne, Deník ČST, Události a komentáře?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. skoro denně
2. jen občas
3. ne, nesleduji

2. ___

	2	0	1	2	3	CELKEM
ABS	1	35	113	11	160	
REL	0.63	21.88	70.63	6.88	100.00	

3. Baví tě číst knížky ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ano, baví, čtu rád(a)
2. moc mě to nebaví, ale občas si nějakou knížku přečtu
3. nebaví, čtu jen to, co musím znát do školy

3. ___

	3	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	98	59	3	160	
REL	0.00	61.25	36.88	1.88	100.00	

4. Odebíráte nebo si kupujete u vás doma pravidelně nějaké noviny ?

Zaškrtni jednu z odpovědí, případně vypiš:

1. ne
2. ano, jaké.....

4. ___

znak 4: 1- neodebírání (+ tisk bulvární povahy a náhodný odběr např. večerníků)
 2- odběr (pravidelný) denního tisku
 3- odběr periodických časopisů (včetně dětských)
 4- odběr denního tisku i časopisů

	4	0	1	2	3	4	CELKEM
ABS	0	42	49	43	26	160	
REL	0.00	26.25	30.63	26.88	16.25	100.00	

5. Díváš se někdy na video ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne
2. ano, u známých, příbuzných nebo u kamarádů
3. ano, doma

5. ___

	5	0	1	2	3	CELKEM
ABS		0	25	76	59	160
REL		0.00	15.63	47.50	36.88	100.00

6. Učíš se hrát na nějaký hudební nástroj, zpívat, tančit, hrát divadlo nebo malovat ?

Zaškrtni jednu z odpovědí a případně doplň, co děláš:

1. ne
2. ano, učím se.....

6. ___

7. ___

Znak 6: 1- ne
2- kytara
3- ostatní hudební nástroje
4- tanec, zpěv, malování, divadlo

	6	0	1	2	3	4	CELKEM
ABS		0	95	19	19	27	160
REL		0.00	59.38	11.88	11.88	16.88	100.00

Znak 7: vztahuje se k otázce č. 7 (sporty) na následující straně - rozlišuje institucionální - závodní sportovní činnost a neinstitucionální
1- sport provozuje neinstitucionální = písmena A -> I nejsou zakroužkována
2- sport institucionální (závodně) v oddíle = některé z písmen A - I je zakroužkováno

	7	0	1	2	CELKEM
ABS		2	80	78	160
REL		1.25	50.00	48.75	100.00

7. Kterým z následujících sportů se věnuješ a jak často ?

U každého z uvedených sportů zaškrtni jedno z čísel.
Pokud tento sport děláš v nějakém oddíle, zakroužkuj písmeno, které ho označuje:

	ne,vůbec	občas	pravidelně	
A. fotbal	1	2	3	8. ___
B. lední hokej	1	2	3	9. ___
C. odbíjená, košíková	1	2	3	10. ___
D. lyžování	1	2	3	11. ___
E. tenis	1	2	3	12. ___
F. lehká atletika	1	2	3	13. ___
G. box, judo, karate	1	2	3	14. ___
H. cyklistika	1	2	3	15. ___
I. jiný sport, jaký	1	2	3	16. ___

8	0	1	2	3	CELKEM
ABS	4	47	93	16	160
REL	2.50	29.38	58.13	10.00	100.00
9	0	1	2	3	CELKEM
ABS	5	114	40	1	160
REL	3.13	71.25	25.00	0.63	100.00
10	0	1	2	3	CELKEM
ABS	6	33	103	18	160
REL	3.75	20.63	64.38	11.25	100.00
11	0	1	2	3	CELKEM
ABS	2	34	90	34	160
REL	1.25	21.25	56.25	21.25	100.00
12	0	1	2	3	CELKEM
ABS	4	57	86	13	160
REL	2.50	35.63	53.75	8.13	100.00
13	0	1	2	3	CELKEM
ABS	3	56	68	33	160
REL	1.88	35.00	42.50	20.63	100.00
14	0	1	2	3	CELKEM
ABS	2	122	18	18	160
REL	1.25	76.25	11.25	11.25	100.00
15	0	1	2	3	CELKEM
ABS	4	29	105	22	160
REL	2.50	18.13	65.63	13.75	100.00
16	0	1	2	3	CELKEM
ABS	49	17	56	38	160
REL	30.63	10.63	35.00	23.75	100.00

8. Byl(a) jsi už někdy s rodiči, nikoli se školou, v divadle ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne, nikdy
2. ano, jednou nebo dvakrát
3. ano, vícekrát

17. ___

17	0	1	2	3	CELKEM
ABS	1	20	68	71	160
REL	0.63	12.50	42.50	44.38	100.00

9. Byl(a) jsi už někdy s rodiči v kině ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne, nikdy
2. ano, jednou nebo dvakrát
3. ano, vícekrát

18. ___

18	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	4	38	118	160
REL	0.00	2.50	23.75	73.75	100.00

10. Byl(a) jsi už někdy s rodiči na výstavě obrazů nebo soch ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne, nikdy
2. ano, jednou nebo dvakrát
3. ano, vícekrát

19. _____

	19	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	50	66	44	160	
REL	0.00	31.25	41.25	27.50	100.00	

11. Byl(a) jsi už někdy s rodiči v nějakém muzeu ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne, nikdy
2. ano, jednou nebo dvakrát
3. ano, vícekrát

20. _____

	20	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	1	45	114	160	
REL	0.00	0.63	28.13	71.25	100.00	

12. Byl(a) ses už někdy s rodiči podívat na nějaké sportovní soutěži (fotbal, hokej, odbíjená, gymnastika, tenis, apod.)

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne, nikdy
2. ano, jednou nebo dvakrát
3. ano, vícekrát

21. _____

	21	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	55	60	45	160	
REL	0.00	34.38	37.50	28.13	100.00	

13. Věnuješ se s otcem či s matkou nějakým společným koníčkům ?

Zaškrtni jednu z odpovědí, případně vypiš:

1. ne
2. ano, jakým.....

22. _____

Znak 22: 1- ne

2- chovatelství (vč.kynologie), pěstitelství +
ochrana životního prostředí

3- sběratelství, modelářství, počítače, ruční práce

4- sport (vč. rybařiny), populární hudba + jiné

	22	0	1	2	3	4	CELKEM
ABS	0	90	13	17	40	160	
REL	0.00	56.25	8.13	10.63	25.00	100.00	

14. Věnuješ se ty sám nějakým koníčkům ?

Zaškrtni jednu z odpovědí, případně vypiš:

1. ne
2. ano, jakým.....

23. _____

Znak 23: totéž co 22

	23	0	1	2	3	4	CELKEM
ABS	0	21	19	46	74	160	
REL	0.00	13.13	11.88	28.75	46.25	100.00	

15. Pomáháš rodičům při domácích povinnostech (nákupu, úklidu, umývání nádobí apod.) ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne, nikdy
2. ano, občas
3. ano, pravidelně

24. ___

24	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	0	52	108	160
REL	0.00	0.00	32.50	67.50	100.00

16. Trávíš soboty a neděle společně s rodiči ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. většinou ne
2. jen někdy
3. většinou ano

25. ___

25	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	2	23	135	160
REL	0.00	1.25	14.38	84.38	100.00

17. Popiš, co o sobotách a nedělích nejčastěji děláš :

.....

26. ___

- Znak 26: 1- jezdit na chatu, chalupu (tam pomáhat na zahradě, sportovat apod.)
 2- být s kamarády (kamarádkami) někde venku
 3- věnovat se hlavně sportování
 4- jiné - být doma, pomáhat, učit se, návštěvy příbuzných, TV, procházky s rodiči za kulturou, po Praze

26	0	1	2	3	4	CELKEM
ABS	1	60	31	29	39	160
REL	0.63	37.50	19.38	18.13	24.38	100.00

18. Byl(a) jsi alespoň část minulých letních prázdnin společně s rodiči na dovolené ?

1. ne
2. ano

27. ___

27	0	1	2	CELKEM
ABS	0	6	154	160
REL	0.00	3.75	96.25	100.00

19. Pokud jsi uvedl(a), že jsi strávil(a) alespoň část svých prázdnin společně s rodiči na dovolené, vypiš:

A. kde to bylo.....

28. ___

B. a jak dlouho.....

29. ___

- Znak 28: 1- na chatě, chalupě, u prarodičů
 2- domácí dovolená - po ČSFR
 3- zahraniční dovolená (bývalý východ i západ)
 4- na chatě, chalupě + rekreace po ČSFR
 5- na chatě, chalupě + rekreace zahraniční

28	0	1	2	3	4	5	CELKEM
ABS	4	39	50	39	11	17	160
REL	2.50	24.38	31.25	24.38	6.88	10.63	100.00

*Znak 29: 1- méně jak 14 dnů
2- 14 dnů a výše*

29	0	1	2	CELKEM
ABS	4	16	140	160
REL	2.50	10.00	87.50	100.00

20. Byl(a) jsi už s rodiči v nějaké zemi na Západě ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne, nikdy
2. ano, jednou nebo dvakrát
3. ano, vícekrát

30. ___

30	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	35	64	61	160
REL	0.00	21.88	40.00	38.13	100.00

21. Pokud jsi uvedl(a), že jsi s rodiči už v nějaké zemi na Západě byl(a), vypiš, ve které:

.....

31. ___

*Znak 31: 1- Německo (vč. bývalé NDR), Rakousko
2- l+ostatní země západní Evropy či jiný kontinent*

31	0	1	2	CELKEM
ABS	37	91	32	160
REL	23.13	56.88	20.00	100.00

22. Zajímají se rodiče o to, co čteš ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. téměř ne
2. ano, občas
3. ano, vždy se zajímají o to, co čtu

32. ___

32	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	39	100	21	160
REL	0.00	24.38	62.50	13.13	100.00

23. Dostáváš k svátku, k narozeninám a o vánocích od rodičů knihy ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne, nedostávám
2. jenom někdy
3. ano, pravidelně

33. ___

33	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	10	105	45	160
REL	0.00	6.25	65.63	28.13	100.00

24. Smíš se dívat na televizi, kdy chceš ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne
2. ano

34. ___

34	0	1	2	CELKEM
ABS	0	76	84	160
REL	0.00	47.50	52.50	100.00

25. Zajímají se rodiče o to, s kým kamarádíš ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne
2. ano

35. ___

	35	0	1	2	CELKEM
ABS	0	37	123	160	
REL	0.00	23.13	76.88	100.00	

26. Jak se většinou chovají tvoji rodiče, když máš ve škole nějaký úspěch ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. berou to jako samozřejmost
2. pochválí mne
3. odmění mne

36. ___

	36	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	20	135	5	160	
REL	0.00	12.50	84.38	3.13	100.00	

27. Pokud jsi uvedl(a), že tě rodiče za úspěch ve škole odmění, napiš jakým způsobem:

.....

37. ___

Znak 37: 0- neodměňují
 1- finanční odměna
 2- ostatní druh odměny (sladkost, kniha, mimořádně dovolená oblíbená činnost apod.)

	37	0	1	2	CELKEM
ABS	146	6	8	160	
REL	91.25	3.75	5.00	100.00	

28. A nyní uveď, jak se většinou chovají tvoji rodiče, když máš ve škole nějaký neúspěch

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. chtějí vědět příčinu neúspěchu a snaží se mi pomoci
2. přejdou to
3. zpravidla mi vynadají
3. potrestají mne

38. ___

	38	0	1	2	3	4	CELKEM
ABS	0	92	7	52	9	160	
REL	0.00	57.50	4.38	32.50	5.63	100.00	

29. Pokud jsi uvedl(a), že tě rodiče potrestají, napiš jak

.....

39. ___

Znak 39: 0- netrestají
 1- fyzický trest
 2- zákaz TV či jiné oblíbené činnosti
 3- zákaz ven

	39	0	1	2	3	CELKEM
ABS	141	1	11	7	160	
REL	88.13	0.63	6.88	4.38	100.00	

35. Chtějí rodiče, aby ses každý den připravoval na vyučování ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne
2. ano

45. ___

	45	0	1	2	CELKEM
ABS	1	39	120	160	
REL	0.63	24.38	75.00	100.00	

36. Máš každý den pevně stanovenou dobu pro domácí úkoly a přípravu do školy ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne
2. ano

46. ___

	46	0	1	2	CELKEM
ABS	1	135	24	160	
REL	0.63	84.38	15.00	100.00	

37. Pomáhají ti rodiče s domácími úkoly a s přípravou do školy ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. skoro nikdy
2. jen někdy
3. prakticky denně

47. ___

	47	0	1	2	3	CELKEM
ABS	1	40	111	8	160	
REL	0.63	25.00	69.38	5.00	100.00	

38. Když si doma povídáš s rodiči, chtějí, abys mluvil(a) správnou češtinou ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne
2. ano, často mě opravují

48. ___

	48	0	1	2	CELKEM
ABS	1	126	33	160	
REL	0.63	78.75	20.63	100.00	

39. Zajímají se rodiče o to, co budeš dělat, až skončíš základní školu ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. moc je to nezajímá
2. ano, už jsme o tom hovořili
3. ano, velmi jim záleží na tom, kam půjdu a často o tom hovoříme

49. ___

	49	0	1	2	3	CELKEM
ABS	1	3	74	82	160	
REL	0.63	1.88	46.25	51.25	100.00	

40. Shodují se představy rodičů o výběru školy či oboru s tvými představami o tom, co bys chtěl dělat po základní škole ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne, moje představy se s představami rodičů neshodují
2. ano, shodují, ale jen částečně
3. ano, o mé budoucnosti máme stejné představy
4. nevím

50. ___

	50	0	1	2	3	4	CELKEM
ABS	0	9	63	58	30	160	
REL	0.00	5.63	39.38	36.25	18.75	100.00	

41. Na jakou školu či obor by sis podle názoru tvých rodičů měl podat přihlášku ?

Vypiš konkrétně:

51. ___

Znak 51: 1- gymnasium
2- střední odborná škola s maturitou
3- učební obor
4- není, nejsou rozhodnutí (ev. 9.tř.)

51	0	1	2	3	4	CELKEM
ABS	1	34	55	42	28	160
REL	0.63	21.25	34.38	26.25	17.50	100.00

42. Na jakou školu či obor bys chtěl ty sám podat přihlášku ?

Vypiš konkrétně:

52. ___

Znak 52: totéž co znak 51

52	0	1	2	3	4	CELKEM
ABS	0	27	59	43	31	160
REL	0.00	16.88	36.88	26.88	19.38	100.00

43. Přejí by si tvoji rodiče, abys jednou studoval na vysoké škole ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

- určitě chtějí, abych šel studovat na vysokou školu
- asi by si to přáli
- spíše o tom neuvažují
- určitě si to nepřejí
- nevím

53. ___

53	0	1	2	3	4	5	CELKEM
ABS	0	29	57	25	6	43	160
REL	0.00	18.13	35.63	15.63	3.75	26.88	100.00

44. Víš, jaké vzdělání má tvůj otec ?

Pokud to víš, zaškrtni jen to nejvyšší, kterého dosáhl

- má základní vzdělání
- kromě základního vzdělání je vyučen
- má maturitu na střední škole
- vystudoval vysokou školu
- nevím

54. ___

54	0	1	2	3	4	5	CELKEM
ABS	1	6	45	35	45	28	160
REL	0.63	3.75	28.13	21.88	28.13	17.50	100.00

45. Víš, jaké vzdělání má tvoje matka ?

Pokud to víš, zaškrtni jen to nejvyšší, kterého dosáhla

- má základní vzdělání
- kromě základního vzdělání je vyučena
- má maturitu na střední škole
- vystudovala vysokou školu
- nevím

55. ___

55	0	1	2	3	4	5	CELKEM
ABS	0	5	35	66	30	24	160
REL	0.00	3.13	21.88	41.25	18.75	15.00	100.00

46. Jaké povolání má tvůj otec? Napiš, co dělá a kde pracuje.

Uveď co nejpodrobněji:

.....

56. ___

Znak 56: 0- otázka není zodpovězena nebo otec nepracuje

1- fyzická práce v průmyslu (např. dělník v ČKD)

2- fyzická práce ve službách (např. řidič v KOVO, prodavačka atd.)

3- úředník, zaměstnanec (např. fakturantka, vedoucí družstva)

4- specialista (všichni VŠ pracující ve výrobě i službách a státní správě, školách, vědě, zdravotnictví)

5- neví, jaké má otec přesně zaměstnání

6- jakýkoliv druh soukromé činnosti

	56	0	1	2	3	4	5	6	CELKEM
ABS		6	18	49	22	40	6	19	160
REL		3.75	11.25	30.63	13.75	25.00	3.75	11.88	100.00

47. Pracuje tvoje matka ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne

2. ano

57. ___

	57	0	1	2	CELKEM
ABS		0	11	149	160
REL		0.00	6.88	93.13	100.00

48. Pokud tvoje matka pracuje, uveď její povolání. Opět napiš, co dělá a kde pracuje.

Uveď co nejpodrobněji:

.....

58. ___

Znak 58: totéž co znak 56

	58	0	1	2	3	4	5	6	CELKEM
ABS		11	1	44	79	18	2	5	160
REL		6.88	0.63	27.50	49.38	11.25	1.25	3.13	100.00

49. Když vezmeš v úvahu vaši třídu, co bys řekl(a) sám(a) o sobě, o svém prospěchu? Pokus se vybrat z následujících odpovědí tu, která nejlépe vyjadřuje to, co si o sobě myslíš.

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. patřím k nejlepším

2. patřím k průměru, ale v některých předmětech patřím k těm lepším

3. jsem ve všem průměrný a v ničem nevynikám

4. mám podprůměrný prospěch, i když v některých předmětech jsem na tom o něco lépe

5. jsem ve všem podprůměrný

59. ___

	59	0	1	2	3	4	5	CELKEM
ABS		0	24	77	37	20	2	160
REL		0.00	15.00	48.13	23.13	12.50	1.25	100.00

50. Máš ve třídě kamarády, kamarádky ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ano, mám ve třídě několik dobrých kamarádů, kamarádek
2. ano, mám jednoho nebo dva dobré kamarády, kamarádky
3. ne, nemám ve třídě prakticky žádného kamaráda, kamarádku
4. mám kamarády, kamarádky spíše mimo třídu

60. _____

	60	0	1	2	3	4	CELKEM
ABS	0	120	25	1	14	160	
REL	0.00	75.00	15.63	0.63	8.75	100.00	

51. Když končí letní prázdniny, těšíš se už do školy ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ano
2. moc ne
3. vůbec ne

61. _____

	61	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	28	97	35	160	
REL	0.00	17.50	60.63	21.88	100.00	

52. Jak vypadá tvoje příprava do školy ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. denně se připravuji na všechny předměty na druhý den
2. denně se připravuji, ale vždy jen na některé předměty
3. učím se jen když vím, že budu zkoušen(a) nebo že bude písemka
4. učím se prakticky až když zjistím, že mi hrozí špatná známka na vysvědčení
5. neučím se skoro vůbec

62. _____

		0	1	2	3	4	5	CELKEM
ABS	2	9	64	70	9	6	160	
REL	1.25	5.63	40.00	43.75	5.63	3.75	100.00	

53. Když dostaneš horší známku než obvykle, jsi z toho nešťastný ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ano, dost mě to trápí
2. ne, příliš mi to nevadí

63. _____

	63	0	1	2	CELKEM
ABS	0	130	30	160	
REL	0.00	81.25	18.75	100.00	

54. Jaký je vlastně tvůj názor na školu ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ve škole se naučím spoustu potřebných věcí
2. škola je nutná, ale často se učíme spoustu zbytečných věcí
3. školu považuji za plýtvání časem

64. _____

	64	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	66	93	1	160	
REL	0.00	41.25	58.13	0.63	100.00	

55. Stává se ti, že máš pocit, že jsi dobře připraven(a) na vyučování, a přesto dostaneš špatnou známku ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne
2. někdy ano
3. ano, poměrně často

65. ___

65	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	16	136	8	160
REL	0.00	10.00	85.00	5.00	100.00

56. Máš ve škole nějaké oblíbené předměty ?

Zaškrtni jednu z odpovědí a případně uveď oblíbené předměty:

1. ne, nemám žádné oblíbené předměty
2. ano, mám a jsou to především

66. ___

.....

67. ___

Znak 66: 1- nemá oblíbené předměty
2- má oblíbené předměty

66	0	1	2	CELKEM
ABS	0	12	148	160
REL	0.00	7.50	92.50	100.00

Znak 67: 1- M, F, Ch, B
2- Z, D, Čj a další jazyky, OV
3- TV, Pracovní výchova, Rodinná výchova
4- Kombinace některého z předmětů skup. 1+2
5- Kombinace některého z předmětů skup. 1+3
6- Kombinace některého z předmětů skup. 2+3
7- uvádí neuspořádaně předměty ze všech skupin

67	0	1	2	3	4	5	6	7	CELKEM
ABS	12	13	17	37	19	14	32	16	160
REL	7.50	8.13	10.63	23.13	11.88	8.75	20.00	10.00	100.00

57. Máš ve škole nějaké neoblíbené předměty ?

Zaškrtni jednu z odpovědí a případně uveď neoblíbené předměty:

1. ne, nemám žádné neoblíbené předměty
2. ano, mám a jsou to především

68. ___

.....

69. ___

Znak 68: jako znak 66

68	0	1	2	CELKEM
ABS	0	28	132	160
REL	0.00	17.50	82.50	100.00

Znak 69: jako znak 67

69	0	1	2	3	4	5	6	7	CELKEM
ABS	28	71	8	7	32	5	3	6	160
REL	17.50	44.38	5.00	4.38	20.00	3.13	1.88	3.75	100.00

58. Měl jsi za poslední dva roky větší problémy s některým ze tvých učitelů ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne, neměl
2. ano, měl

70. ___

70	0	1	2	CELKEM
ABS	0	113	47	160
REL	0.00	70.63	29.38	100.00

59. Měli s tímto učitelem obdobné problémy i někteří tvoji spolužáci ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne, neměli
2. ano, měli

71. ___

71	0	1	2	CELKEM
ABS	9	73	78	160
REL	5.63	45.63	48.75	100.00

60. Má ten, kdo je ve vaší třídě podle tvého názoru nejchytřejší, také nejlepší známky ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ne
2. ano

72. ___

72	0	1	2	CELKEM
ABS	2	31	127	160
REL	1.25	19.38	79.38	100.00

61. Myslíš si, že až budeš starší, využiješ to, co ses naučil(a) na základní škole ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ano, jsem o tom přesvědčen(a)
2. ano, ale využiji jen něco
3. myslím, že většinu věcí vůbec nevyžiji

73. ___

73	0	1	2	3	CELKEM
ABS	1	50	100	9	160
REL	0.63	31.25	62.50	5.63	100.00

62. Uvažoval(a) jsi o tom, že bys studoval(a) na vysoké škole ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. určitě bych chtěl(a) studovat na vysoké škole
2. nejsem si zatím jist(a), ale asi bych chtěl(a) studovat vysokou školu
3. nejsem si zcela jist(a), ale spíše ne
4. rozhodně nechci studovat na vysoké škole
5. nevím, ještě jsem o tom neuvažoval(a)

74. ___

74	0	1	2	3	4	5	CELKEM
ABS	0	28	28	38	41	25	160
REL	0.00	17.50	17.50	23.75	25.63	15.63	100.00

63. Jistě sis všiml(a), že některé věci jsou pro tvůj život důležitější než jiné. Pokus se v předloženém seznamu označit, co ty sám (sama) považuješ za důležité pro svůj život

Zaškrtni vpravo u každé z věcí označených

písmeny A - S číslo jedné z odpovědí:

1. velmi důležité / 2. méně důležité / 3. nedůležité

A. abych žil(a) s otcem a s matkou ve správné rodině	1	2	3	75.
B. abych žil(a) ve zdravém životním prostředí	1	2	3	76.
C. abych byl(a) vzdělaný(á), měl(a) velké znalosti	1	2	3	77.
D. abych hodně cestoval(a), poznával(a) různé země	1	2	3	78.
E. abych se snažil(a) pomáhat všude, kde je potřeba	1	2	3	79.
F. abych dobře vypadal(a), měl(a) pěkný osobní vzhled	1	2	3	80.
G. abych se uměl(a) o sebe postarat, byl(a) samostatný(á)	1	2	3	81.
H. abych byl ve svém budoucím životě úspěšný(á)	1	2	3	82.
I. abych se uměl(a) prosadit, měl(a) dobré nápady	1	2	3	83.
J. abych žil(a) v blahobytu, měl(a) hodně peněz	1	2	3	84.
K. abych žil(a) ve shodě se svojí náboženskou vírou	1	2	3	85.
L. abych měl(a) pocit, že jsem někomu užitečný(á)	1	2	3	86.
M. abych si našel (našla) dobrého životního partnera	1	2	3	87.
N. abych byl(a) tolerantní, žil(a) v dobrém vztahu s lidmi	1	2	3	88.
O. abych mohl(a) být hrdý(á) na zemi, kde jsem se narodil(a)	1	2	3	89.
P. abych se naučil(a) poctivě pracovat, odevzdávat co nejlepší výkon	1	2	3	90.
R. abych se choval(a) vždy tak, aby si mne lidé vážili	1	2	3	91.
S. abych neměl(a) velké zdravotní problémy	1	2	3	92.

75	0	1	2	3	84	0	1	2	3
ABS	1	138	15	6	ABS	2	24	85	49
REL	0.63	86.25	9.38	3.75	REL	1.25	15.00	53.13	30.63
76	0	1	2	3	85	0	1	2	3
ABS	1	144	12	3	ABS	3	21	40	96
REL	0.63	90.00	7.50	1.88	REL	1.88	13.13	25.00	60.00
77	0	1	2	3	86	0	1	2	3
ABS	1	106	47	6	ABS	4	102	52	2
REL	0.63	66.25	29.38	3.75	REL	2.50	63.75	32.50	1.25
78	0	1	2	3	87	0	1	2	3
ABS	1	36	111	12	ABS	1	145	11	3
REL	0.63	22.50	69.38	7.50	REL	0.63	90.63	6.88	1.88
79	0	1	2	3	88	0	1	2	3
ABS	0	114	41	5	ABS	1	140	15	4
REL	0.00	71.25	25.63	3.13	REL	0.63	87.50	9.38	2.50
80	0	1	2	3	89	0	1	2	3
ABS	1	42	91	26	ABS	2	99	56	3
REL	0.63	26.25	56.88	16.25	REL	1.25	61.88	35.00	1.88
81	0	1	2	3	90	0	1	2	3
ABS	1	148	8	3	ABS	1	139	16	4
REL	0.63	92.50	5.00	1.88	REL	0.63	86.88	10.00	2.50
82	0	1	2	3	91	0	1	2	3
ABS	1	101	53	5	ABS	1	119	34	6
REL	0.63	63.13	33.13	3.13	REL	0.63	74.38	21.25	3.75
83	0	1	2	3	92	0	1	2	3
ABS	2	90	63	5	ABS	1	140	15	4
REL	1.25	56.25	39.38	3.13	REL	0.63	87.50	9.38	2.50

Počet respondentů u všech znaků je 160, tzn. 100%.

64. Pokud v předcházejícím seznamu nebylo něco, co považuješ pro svůj budoucí život za důležité, uveď, co to je:

.....

93	0	1	2	CELKEM
ABS	121	0	39	160
REL	75.63	0.00	24.38	100.00

93. ___

65. Jsi

1. chlapec
2. děvče

94	0	1	2	CELKEM
ABS	0	82	78	160
REL	0.00	51.25	48.75	100.00

94. ___

66. Kolik máš sourozenců ?

Vyplň počet:

mám sourozenců

95	0	1	2	3	CELKEM
ABS	36	100	19	5	160
REL	22.50	62.50	11.88	3.13	100.00

95. ___

67. Kolik z tvých sourozenců je starších než ty?

Zaškrtni jednu z odpovědí a případně vyplň počet starších sourozenců:

1. jsem nejstarší

2. mám starších sourozenců

96	0	1	2	CELKEM
ABS	35	48	77	160
REL	21.88	30.00	48.13	100.00

97	0	1	2	3	CELKEM
ABS	83	62	14	1	160
REL	51.88	38.75	8.75	0.63	100.00

96. ___

97. ___

68. Chodil(a) jsi do mateřské školky ?

Zaškrtni jednu z odpovědí:

1. ano, chodil(a) jsem pravidelně
2. ano, ale chodil(a) jsem jen někdy
3. ne, prakticky jsem do školky nechodil(a)

98	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	128	22	10	160
REL	0.00	80.00	13.75	6.25	100.00

98. ___

69. Pokud jsi do mateřské školy nechodil(a) pravidelně, vzpomínáš si, kdo se o tebe nejčastěji staral(a) ?

Vypiš:

99. ___

Znak 99: 0- chodil do školky pravidelně, takže otázka nezodpovězena
1- matka (popř. otec)
2- prarodiče (babička, dědeček)
3- jiné osoby

99	0	1	2	3	CELKEM
ABS	131	17	11	1	160
REL	81.88	10.63	6.88	0.63	100.00

70. Kdo všechno kromě tebe u vás doma bydlí ?

Zaškrtni vpravo u každé osoby označené písmeny A - G číslo jedné z odpovědí: 1. ano 2. ne

- A. otec 1 2 100. ___
- B. matka 1 2 101. ___
- C. vlastní sourozenci 1 2 102. ___
- D. nevlastní sourozenci 1 2 103. ___
- E. dědeček 1 2 104. ___
- F. babička 1 2 105. ___
- G. někdo další, uveď kdo 1 2 106. ___
- 107. ___

100	0	1	2	104	0	1	2
ABS	0	127	33	ABS	6	5	149
REL	0.00	79.38	20.63	REL	3.75	3.13	93.13
101	0	1	2	105	0	1	2
ABS	0	159	1	ABS	6	15	139
REL	0.00	99.38	0.63	REL	3.75	9.38	86.88
102	0	1	2	106	0	1	2
ABS	2	111	47	ABS	22	25	113
REL	1.25	69.38	29.38	REL	13.75	15.63	70.63
103	0	1	2	Počet respondentů u všech znaků je 160, tzn. 100%.			
ABS	11	4	145				
REL	6.88	2.50	90.63				

Znak 107: 1- takto kódujeme, jestliže dítě uvedlo v rodině přítomnost zvířete (pes, kočka, morče apod.)

107	0	1	CELKEM
ABS	140	20	160
REL	87.50	12.50	100.00

71. Které z následujících věcí máš ?

Zaškrtni vpravo u každé věci označené písmeny A - J číslo jedné z odpovědí:

1. mám sám / 2. mám dohromady se sourozencem (sourozenci) / 3. nemám

A. walkmana	1	2	3	108.
B. kolo	1	2	3	109.
C. cyklotrial	1	2	3	110.
D. magnetofon	1	2	3	111.
E. fotoaparát	1	2	3	112.
F. vybavení pro lyžování	1	2	3	113.
G. knihovnu	1	2	3	114.
H. vlastní pokoj	1	2	3	115.
I. počítač	1	2	3	116.
J. hudební nástroj,	1	2	3	117.
jaký:				118.

108	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	96	40	24	160
REL	0.00	60.00	25.00	15.00	100.00
109	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	135	7	18	160
REL	0.00	84.38	4.38	11.25	100.00
110	0	1	2	3	CELKEM
ABS	7	38	5	110	160
REL	4.38	23.75	3.13	68.75	100.00
111	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	64	70	26	160
REL	0.00	40.00	43.75	16.25	100.00
112	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	77	34	49	160
REL	0.00	48.13	21.25	30.63	100.00
113	0	1	2	3	CELKEM
ABS	1	114	6	39	160
REL	0.63	71.25	3.75	24.38	100.00
114	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	94	56	10	160
REL	0.00	58.75	35.00	6.25	100.00
115	0	1	2	3	CELKEM
ABS	1	55	81	23	160
REL	0.63	34.38	50.63	14.38	100.00
116	0	1	2	3	CELKEM
ABS	3	9	25	123	160
REL	1.88	5.63	15.63	76.88	100.00
117	0	1	2	3	CELKEM
ABS	2	61	19	78	160
REL	1.25	38.13	11.88	48.75	100.00

Znak 118: 1- má kytaru
2- ostatní hudební nástroje

118	0	1	2	CELKEM
ABS	78	44	38	160
REL	48.75	27.50	23.75	100.00

72. Pokud vlastníš ty sám (sama) nebo se sourozenci nějakou další věc, která je pro tebe velmi důležitá, uveď, co to je:

..... 119. __

Znak 119: 0- neuvedl žádnou skutečnost
1- uvedl nějakou materiální věc
2- zvíře
3- něco jiného

119	0	1	2	3	CELKEM
ABS	107	28	20	5	160
REL	66.88	17.50	12.50	3.13	100.00

73. Na závěr bychom se tě rádi zeptali, zda nemáš nějaké přání, jehož splnění by tě učinilo šťastným (šťastnou). Můžeš uvést, jaké je to přání?

..... 120. __

..... 121. __

..... 122. __

..... 123. __

Znak 120: 1- nemá žádné přání nebo ho odmítá sdělit
2- přání má a je uvedeno

120	0	1	2	CELKEM
ABS	2	25	133	160
REL	1.25	15.63	83.13	100.00

Znak 121: 1- škola Zelená
2- škola Žlutá
3- škola Modrá

121	0	1	2	3	CELKEM
ABS	0	27	55	78	160
REL	0.00	16.88	34.38	48.75	100.00

Znak 122: 1- Zelená 7.B (dotazník č.300 a více)
2- Žlutá 7.A (dotazník č.200-233)
3- Žlutá 7.B (dotazník č.234 a více)
4- Modrá 7.C (dotazník č.800-826)
5- Modrá 7.A (dotazník č.827-864)
6- Modrá 7.B (dotazník č.865 a více)

122	0	1	2	3	4	5	6	CELKEM
ABS	0	27	28	27	21	28	29	160
REL	0.00	16.88	17.50	16.88	13.13	17.50	18.13	100.00

Poznatkové bilance- ukázky

Instrukce česká:

"Od narození až do teď jste se naučili spoustu věcí.
Zamyslete se, které to jsou.
Co byste se každý ještě chtěl naučit?"

Instrukce anglická:

"Since you were born, you have learnt a lot of things.
We would like you to think about and write it down.
What sort of things would you like to learn in the future?"

Instrukce francouzské:

- "J'ai X ans, j'ai appris des choses chez moi, dans la cité, à l'école, ailleurs...
Qu'est- ce qui est important pour moi dans tout cela?
Et maintenant, qu'est- ce que j'attends?"
-"J'ai X ans, j'ai appris des tas de choses.
Qu'est- ce que j'ai appris?
Qu'est- ce qui m'a marqué dans tout cela?"

(V originálech a překladech ukázek zachováváme původní znění,
včetně jazykových zvláštností a chyb.)

Mluvit, chodit, dělat EE, jíst příborem, pít číst, počítat, zvykat si na školu, čistit si zuby umývat se, ráno vstávat, řídit, plavat, vařit, uklízet, přemýšlet, ošetřovat drobné rány, jezdit na kole, kreslit, zavírat, smrkat, šplhat, chodit na chůdách, lyžovat, hodiny, stříhat pap., lepit, nakupovat, jezdit na skeabordu, zamykat, pouštět (video, HIFI.) pracovat.

Chtěl bych se naučit šetřit

Mlevid , chodit , delat EE , jist pritomem , pit
 čist , pucovat , vyprat si na ikonu , číst si ruky
 umývat se , ~~umývat~~ všim se , řídit , plavat , vstít ,
 uklízet , přemýšlet , ošetřovat , dýchat , řídit , na hru , kradit , zavazet ,
 mlet , šplhat , chodit na dvůr , byt , kradit , šlechet , řídit , mluvit
 psát na desce , samostat , psát (~~psát~~ video , HIFI) psát .

číst by jsem se naučit číst

Když jsem byla malá chodila jsem hodně sportovat. Babička a děda mě přihlásili na krasobruslení a k tomu patří ještě mnoho dalších sportů - třeba tancování atletika. Potom moje celá rodina a já odjela do ciziny, tam jsem chodila do první třídy. V 1. třídě jsem se vlastně naučila ty nejpodstatnější věci, které člověk zná a měl by je umět. Číst, psát a trochu málo počítat. Potom jsme však odjeli zpátky do Prahy, a protože škola zde byla mnohem náročnější, musela jsem s tak náročným (těžkým hlavně na čas) sportem skončit. Ale přece něco málo mi zůstalo, to co mě z toho nejvíce bavilo. A to bylo tancování. Maminka mě asi ve třetí třídě přihlásila do Lidové školy umění (Taneční obor). Sice na žádný nástroj nehraju, ale zpívat docela umím. Když jsem totiž byla malá hodně jsem byla s mým dědečkem. A ten mě právě naučil zpívat. Když jsme třeba někam šli všude a vždycky jsme zpívali. Tancuju do dnes a tanec asi miluju ze všeho nejvíce. Taky v budoucnosti bych se chtěla naučit znakovou tedy orální řeč neslyšících Snažím se, se sama tuto řeč naučit, ale moc mi to zatím nejde. Můj sen je učit tancovat a starat se o sluchově i jinak postižené děti. Protože mám děti hrozně ráda. Chtěla bych se zdokonalit v jazycích. Sice už se 5. rokem učím anglicky a 2. rokem německy, ale chtěla bych umět francouzsky. Mimo jiné umím docela lyžovat.

Když jsem byla malá chodila jsem hodně sportovat. ^{211 011} Dívka
~~Babička~~ a Babička a děda mě přihlásili na
 krasobruslení a k tomu patří ještě mnoho dalších sportů -
 třeba tancování a atletika. Potom moje celá rodina
 a já odjela do ciziny, tam jsem chodila do první
 třídy a v 1. třídě jsem se vlastně naučila
 ty nejpodstatnější věci, které člověk zná. Číst, psát a
 trochu málo počítat. Potom jsme však odjeli zpátky
 do Prahy, a protože škola zde byla mnohem náročnější,
 musela jsem s tak náročným ^(těžkým hlavně na čas) sportem skončit.
 Ale přece něco málo mi zůstalo, to co mě z toho nejvíce
 bavilo a to bylo tancování. Maminka mě asi ve třetí
 třídě přihlásila do Lidové školy umění (Taneční
 obor). Sice na žádný nástroj nehraju, ale zpívat
 docela umím. Když jsem totiž byla malá hodně jsem
 byla s mým dědečkem. A ten mě právě naučil
 zpívat. ~~Babička~~ Když jsme třeba někam šli všude
 a vždycky jsme zpívali.

Tancujú clo. chas a tance. ústí mnyga a nále. ústí. ústí.
 Tály a tancujú nále. ústí. a nále. ústí. ústí. ústí. ústí.
 nále. ústí. ústí. ústí. ~~ústí. ústí. ústí. ústí. ústí.~~ ústí.
~~ústí. ústí. ústí. ústí. ústí. ústí. ústí. ústí. ústí. ústí.~~
 a, a nále. ústí. nále. ústí. nále. ústí. nále. ústí. nále. ústí.
 Nále. ústí. a nále. ústí. nále. ústí. nále. ústí. nále. ústí.
 a nále. ústí. nále. ústí. nále. ústí. nále. ústí. nále. ústí.

0.
 10

Nále. ústí. a nále. ústí. a nále. ústí. a nále. ústí.
 a nále. ústí. a nále. ústí. a nále. ústí. a nále. ústí.
 nále. ústí. nále. ústí. nále. ústí. nále. ústí.
 nále. ústí.

Když pomínu základní věci jako je to, že umím chodit, mluvit, psát a číst, tak asi mnoho ne. Myslím, že jsem se naučila rozeznávat dobro od zla, vyrovnat se aspoň částečně třeba s neúspěchem, ale i chápat některé vážnější věci. Dnes už vím třeba to, že každý člověk jednou umře a že to čeká i mne. Do jisté míry jsem se naučila trochu jednat s lidmi a správné chování. A ještě tu jsou ty běžné věci jako plavání, jízda na kole, bruslení. Nedávno mě naučili jezdit na koni. Matka mě již od malička učila abych pomáhala starým lidem a v neposlední řadě i rozeznávat city, kterých je v mém věku myslím dost, i když se třeba vždy nejedná o ty pravé. Doma mě nikdy nenutili náboženství, ale já sama tak trochu věřím, ale svým způsobem. Spíš mám svou teorii o posmrtném životě. Myslím, že toho moc neumím. Vše, co jsem se naučila je vlastně jen tak částečně. A mnoho mě naučí život sám. V životě na mě čeká spousta nových věcí. Zprvu je třeba nebudu zvládat, ale chybami se člověk učí. Co bych chtěla umět? Přiznám se, že jsem nad tím zatím moc nepřemýšlela. Vlastně vůbec ne. Myslím, že je mnoho věcí, které bych chtěla umět. Tak třeba říct něco správného v tu pravou chvíli, nebát se říct co si myslím, přede všemi, navázat bez problémů přátelství s každým, postavit se všemu co mě trápí a hodit to za hlavu ale třeba se i orientovat v jazycích. V tomto směru jsem asi dost náročná. Čím víc se člověk dostává do složitých situací, tím více se toho naučí. Možná je to hrubé, ale třeba ti lidé co prožili nějakou těžkou chorobu, nebo přežili válku toho zase umí víc. Už mě nic pořádného nenapadá, a tak končím. Psala jsem jen to, co si myslím. Možná, že jsem psala věci jen tak trochu morální, ale ty běžné věci, jako učení, mi za prvé trochu leze na nervy a přijde mi to obyčejné a obehnané.

Co jsem se naučila? Dívka
 Když pomínu základní věci jako je chodit, mluvit, psát a číst, tak asi mnoho ne. Myslím, že jsem se naučila rozeznávat dobro od zla, vyrovnat se aspoň částečně třeba s neúspěchem, ale i chápat některé vážnější věci. Dnes už vím třeba to, že každý člověk jednou umře a že to čeká i mne. Do jisté míry jsem se naučila trochu jednat s lidmi a správné chování. A ještě tu jsou ty běžné věci jako plavání, jízda na kole, bruslení. Nedávno mě naučili jezdit na koni. Matka mě již od malička učila abych pomáhala starým lidem a v neposlední řadě i rozeznávat city, kterých je v mém věku myslím dost, i když se třeba vždy nejedná o ty pravé. Doma mě nikdy nenutili náboženství, ale já sama tak trochu věřím, ale svým způsobem. Spíš mám svou teorii o posmrtném životě. Myslím, že toho moc neumím. Vše, co jsem se naučila je vlastně jen tak částečně. A mnoho mě naučí život sám. V životě na mě čeká spousta nových věcí. Zprvu je třeba nebudu zvládat, ale chybami se člověk učí. Co bych chtěla umět? Přiznám se, že jsem nad tím zatím moc nepřemýšlela. Vlastně vůbec ne. Myslím, že je mnoho věcí, které bych chtěla umět. Tak třeba říct něco správného v tu pravou chvíli, nebát se říct co si myslím, přede všemi, navázat bez problémů přátelství s každým, postavit se všemu co mě trápí a hodit to za hlavu ale třeba se i orientovat v jazycích. V tomto směru jsem asi dost náročná. Čím víc se člověk dostává do složitých situací, tím více se toho naučí. Možná je to hrubé, ale třeba ti lidé co prožili nějakou těžkou chorobu, nebo přežili válku toho zase umí víc. Už mě nic pořádného nenapadá, a tak končím. Psala jsem jen to, co si myslím. Možná, že jsem psala věci jen tak trochu morální, ale ty běžné věci, jako učení, mi za prvé trochu leze na nervy a přijde mi to obyčejné a obehnané.

nenudili náboženství, ale jen sama tak trochu
věřím, ale svým způsobem. Spíš mám svou
kódu o posmrtném životě. Myslim, že toho
moc neumím. Už co jsem se naučila je vlastně
jen tak částečně. ~~Mnoho~~ ~~mě~~ ~~nač~~
naučí život. ^{Sam} V životě na mě čeká spousta
nových věcí. Křesťan je třeba neustále vzdělávat,
ale chybami se člověk učí. Co bych chtěla
umět? ~~Je třeba~~ Bůžnam se, že jsem
nač dříve radím moc nepřemýšlela.
Vlastně vůbec ne. Myslim, že je mnohem

věcí, které bych chtěla umět. Takže ~~je třeba~~
~~nač~~ ~~nač~~ říct něco správného a tu pravou
chvilu, než se říct co s. Myslim, přičemž
všem, navzdor bez problémů ~~viadek~~ ~~du~~ ~~du~~
s křesťanem, postavit se všemu co mě ~~drá~~
a rozhodit se za křesťan ^{ale, třeba se orientovat} ~~že~~ ~~že~~
jsem asi dost náročná čím víc se člověk
dostává do složitější situace, tím více
se toho naučí. Možná je to hrůza, ale
drice si lidé co modlali nějakou těžkou
chorobou, nebo přišli s tímto křesťanem
umí víc už mě nic pořádného nenapadá,
a tak končí. Prala jsem jen do, co
si myslím. Možná, že jsem prala jen
věci tak trochu morální, ale ty těžké věci,
jako učení, mi takové trochu leží na nervy
a přijde mi to obyčejné a oběhává.

AGE: 13

Sex: boy

I have learnt:-

To Talk,
To Walk,
To drink,
To eat,
To read,
To write
To make things,
To play things,
I've learnt to look after things,
To love people,
To have friends,
I've learnt about other countrys,
How to use machines,
Ilearnt different subjects at school,
Ilearnt about famous people,
Ilearnt wchich football team to support,
not to be afraid of things,
To help around the house,
to care for my family and friends,
To tell the time,
Ilearnt to feed the dog and the cat,
I learnd to work in teams sometimes,

In the future:-

I would like to learn how to run my own family,
To play football better,
learn how to get new friends,
To learn a career I want,
To learn to write neater,
To learn more about scientific things,
To learn how to cook,
To learn how to bring up my children,
To learn to play basketball more.

Věk: 13

Pohlaví: chlapec

Naučil jsem se:-

Mluvit,
chodit,
pít,
jíst,
číst,
psát
vyrábět věci,
hrát si s věcmi,
Naučil jsem se starat o věci,
mít rád lidi,
mít přátele,
Naučil jsem se o cizích zemých,
Jak používat stroje,
naučil různé předměty ve škole,
naučil o slavných lidech,
naučil kterému fotbalovému mužstvu fandit,
nebát se věcí,
Pomáhat v domě,
starat se o svou rodinu a přátele,
znát hodiny,
naučilse krmit psa a kočku,
naučilse pracovat ve skupině občas,

V budoucnu:-

Chtěl bych se naučit jak řídit mou vlastní rodinu,
Hrát lépe fotbal,
naučit se jak získat nové přátele,
Naučit se povolání, které chci,
Naučit se hezčeji psát,
Naučit se více o vědeckých záležitostech,
Naučit se vařit,
Naučit se jak vychovávat své děti,
Naučit se hrát lépe košíkovou.

sex: boy.

I have learnt: To Talk,
 To walk,
 To drink,
 To eat,
 To read,
 To write
 To make things,
 To play things,
 I've learnt to look after things,
 To love people,
 To have friends,
 I've learnt about other countries,
 How to use machines,
 learnt different subjects at school,
 learnt about famous people,
 learnt which football team to support,
 not to be afraid of things,
 To help around the house,
 To care for my family and friends,
 To tell the time,
 learnt to feed the dog and the cat,
 learnt to work in teams sometimes,

In the future:

I would like to learn how to run my own family,
 To play football better,
 learn how to get new friends,
 To learn a career I want,

To learn to write neatly,
 To learn more about scientific things,
 To learn how to cook,
 To learn how to bring up my children,
 To learn to play basketball more.

J'ai appris à calculer, à écrire etc... grâce à l'école et apprendre connaître les gens.

Dans ma cité j'ai appris à me défendre, à des jeux. J'ai appris à faire le ménage, le manger et faire la course grace à mes parents.

J'attends de quitter l'école après avoir eu mes examens. J'attends de l'avenir avoir le métier que je veux faire et d'avoir une famille puis de l'argent pour me faire ma vie. Avoir des enfants.

Naučila jsem se počítat, psát atd... díky škole a naučila jsem se poznávat lidi.

U nás na sídlišti jsem se naučila se bránit, hrát hry. Naučila jsem se uklízet, dělat jídlo a nákupy od rodičů.

Až udělám zkoušky, nechám školu. Doufám, že budu dělat povolání, co chci, a mít rodinu, a peníze, abych si mohla zařídit život. Mít děti.

Age 1972

Sexe F

J'ai 46 ans j'ai appris des choses
chez moi, dans la cité, à l'école,
ailleurs.

Qu'est ce qui est important pour
moi dans tout ça ?

Et maintenant qu'est ce que j'attends ?

① J'ai appris à savoir calculer,
à écrire etc... grâce à l'école et
apprendre connaître les gens.

Dans ma cité j'ai appris à me
défendre, à faire des jeux
j'ai appris à faire le ménage,
le manger et faire la course
grâce à mes parents.

② J'attends ~~de~~ de quitter l'

l'école après avoir eu mes
examens. J'attends de l'argent
avoir ~~un~~ métier que je
veux faire et d'avoir une
famille puis de l'argent
pour me faire ma vie. Avoir
des enfants.

MÁ TŘÍDA - JAKÁ JE A JAKOU BYCH SI JI PŘÁL

Anketa zjišťující názory žáků na vztahy mezi spolužáky a práci ve třídě - Praha 1992

Zpracovává: M. Klusák
Ústav pedagogických a psychologických výzkumů
Pedagogická fakulta UK

Předkládané čtyři soubory otázek jsou českými překlady dotazníků My Class Inventory od B. J. Fräsera a Individualized Classroom Environment Questionnaire od B. J. Fräsera, G. J. Andersona a H. J. Walberga.

Pokyny pro vyplňování:

Nejedná se o žádnou zkoušku, nejsou zde dobré nebo špatné odpovědi. Každý odpovídá podle svého vlastního názoru, vlastního přání.

U prvního souboru otázek (Jaká je moje třída) vyjadřujeme svůj **souhlas** s tím, co je napsáno, zakroužkováním ANO. Svůj **nesouhlas** vyjádříme zakroužkováním NE.

Příklad: (Souhlasím)

26. Naše domácí úkoly jsou obtížné ANO NE

U druhého souboru otázek (Jakou bych si přála/přál mít naši třídu) postupujeme obdobně.

U třetího a čtvrtého souboru otázek (Jak vypadá práce v naší třídě a Jak bych si přála/přál aby vypadal práce v naší třídě) se v odpovědi vyjadřuje **jak často** k popisované činnosti nebo události dochází (nebo by mělo docházet) ve vaší třídě. Odpověď se vyjadřuje zakroužkováním příslušného čísla.

Příklad: (Přeji si, aby žáci dostávali domácí úkoly často.)

26. Žáci by dostávali domácí úkoly

téměř nikdy málokdy občas často velmi často

1 2 3 4 5

JAKÁ JE MOJE TŘÍDA?

Jméno:

Třída:

1. V naší třídě baví žáky práce ve škole.	Ano	Ne
2. V naší třídě se žáci mezi sebou pořád perou.	Ano	Ne
3. V naší třídě žáci mezi sebou často soutěží, aby se dozvěděli, kdo je nejlepší.	Ano	Ne
4. V naší třídě je učení těžké, máme moc práce.	Ano	Ne
5. V naší třídě je každý mým kamarádem.	Ano	Ne
6. Někteří žáci nejsou v naší třídě šťastní.	Ano	Ne
7. Někteří žáci v naší třídě jsou zlí.	Ano	Ne
8. Většina žáků z naší třídy si přeje, aby jejich práce byla lepší, než práce jejich kamarádů.	Ano	Ne
9. Většina žáků z naší třídy dokáže udělat svou školní práci bez cizí pomoci.	Ano	Ne
10. Někteří žáci v naší třídě nejsou mými kamarády.	Ano	Ne
11. Žáci z naší třídy mají svou třídu rádi.	Ano	Ne
12. Mnoho žáků z naší třídy dělá spolužákům naschvály.	Ano	Ne
13. Ně kterým žákům v naší třídě je nepříjemné, když nemají tak dobré výsledky jako druzí žáci.	Ano	Ne
14. V naší třídě umí dobře pracovat jen bystří žáci.	Ano	Ne
15. Všichni žáci z naší třídy jsou důvěrní přátelé.	Ano	Ne
16. Ně kterým žákům se v naší třídě nelíbí.	Ano	Ne
17. Někteří žáci z naší třídy se vždy snaží, aby bylo po jejich, aby se jim ostatní přizpůsobili.	Ano	Ne
18. Někteří žáci z naší třídy se vždycky snaží udělat svou práci líp, než ostatní.	Ano	Ne
19. Práce ve škole je namáhavá.	Ano	Ne
20. Všichni žáci se v naší třídě mezi sebou dobře snášejí.	Ano	Ne
21. V naší třídě je legrace.	Ano	Ne
22. Žáci z naší třídy se mezi sebou hodně hádají.	Ano	Ne
23. Několik žáků v naší třídě chce být pořád nejlepší.	Ano	Ne
24. Většina žáků v naší třídě ví, jak má dělat svou práci, umí se učit.	Ano	Ne
25. Žáci z naší třídy se mají mezi sebou rádi jako přátelé.	Ano	Ne

JAKOU BYCH SI PŘÁLA/PŘÁL MÍT NAŠÍ TŘÍDU?

Jméno:

Třída:

1. V naší třídě by žáky bavila práce ve škole.	Ano	Ne
2. V naší třídě by se žáci mezi sebou pořád prali.	Ano	Ne
3. V naší třídě by žáci mezi sebou často soutěžili, aby se dozvěděli, kdo je nejlepší.	Ano	Ne
4. V naší třídě by bylo učení těžké, měli bychom hodně práce.	Ano	Ne
5. Každý z naší třídy by byl mým kamarádem.	Ano	Ne
6. Někteří žáci by v naší třídě nebyli šťastní.	Ano	Ne
7. Někteří žáci v naší třídě by byli zlí.	Ano	Ne
8. Většina žáků z naší třídy by si přála, aby jejich práce byla lepší, než práce jejich kamarádů.	Ano	Ne
9. Většina žáků z naší třídy by dokázala udělat svou školní práci bez cizí pomoci.	Ano	Ne
10. Někteří žáci v naší třídě by nebyli mými kamarády.	Ano	Ne
11. Žáci z naší třídy by měli svou třídu rádi.	Ano	Ne
12. Mnoho žáků z naší třídy by dělalo spolužákům naschvály.	Ano	Ne
13. Ně kterým žákům v naší třídě by bylo nepříjemné, kdyby neměli tak dobré výsledky jako druzí žáci.	Ano	Ne
14. V naší třídě by uměli dobře pracovat jen bystří žáci.	Ano	Ne
15. Všichni žáci z naší třídy by byli důvěrní přátelé.	Ano	Ne
16. Ně kterým žákům by se v naší třídě nelíbilo.	Ano	Ne
17. Někteří žáci z naší třídy by se vždy snažili, aby bylo po jejich, aby se jim ostatní přizpůsobili.	Ano	Ne
18. Někteří žáci z naší třídy by se vždy snažili udělat svou práci líp, než ostatní.	Ano	Ne
19. Práce ve škole by byla namáhavá.	Ano	Ne
20. Všichni žáci v naší třídě by se mezi sebou dobře snášeli.	Ano	Ne
21. V naší třídě by byla legrace.	Ano	Ne
22. Žáci z naší třídy by se mezi sebou hodně hádali.	Ano	Ne
23. Několik žáků v naší třídě by chtělo být pořád nejlepší.	Ano	Ne
24. Většina žáků v naší třídě by věděla, jak má dělat svou práci, uměli by se učit.	Ano	Ne
25. Žáci z naší třídy by se mezi sebou měli rádi jako přátelé.	Ano	Ne

JAK VYPADÁ PRÁCE V NAŠÍ TŘÍDĚ?

Jméno:

Třída:

1. Učitel se baví s každým žákem.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
2. Během diskusí říkají žáci své názory.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
3. Učitel rozhoduje o tom kde žáci sedí.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
4. Žáci hledají odpovědi na otázky spíše v učebnicích než samostatným zkoumáním.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
5. Různí žáci dělají různou práci.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
6. Učitel má osobní zájem o každého žáka.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
7. Učitel vyučuje aniž by mu žáci dávali otázky nebo sami na otázky odpovídali.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
8. Pro práci ve skupinách si žáci sami vybírají své partnery.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
9. Žáci provádějí vlastní zkoumání nebo šetření, aby si ověřili své představy.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
10. Všichni žáci ve třídě dělají stejnou práci.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
11. Učitel není k žákům přátelský.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
12. Při diskusích se využívají myšlenky a návrhy žáků.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
13. Žákům se říká jak se mají ve třídě chovat.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
14. Aby si odpověděli otázky, které vyplynuly z diskusí při hodině, provádějí žáci pokusy nebo studují literaturu.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
15. Různí žáci používají různé knihy, zařízení a pomůcky.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
16. Učitel pomáhá každému žákovi, který má potíže s prací.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5
17. Žáci dávají učiteli otázky.	téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
	1	2	3	4	5

18. Učitel rozhoduje, kteří žáci mají pracovat společně.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
19. Žáci vysvětlují význam různých tvrzení, diagramů a grafů.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
20. Žáci, kteří pracují rychleji než ostatní, přecházejí k dalšímu tématu, nemusí čekat na ostatní.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
21. Učitel bere ohledy na pocity žáků.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
22. Při hodinách diskutujeme.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
23. Učitel rozhoduje o tom, kolik by ve třídě mělo být pohybu a mluvení.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
24. Žáci provádějí různá zkoumání, aby si zodpověděli otázky, které je zajímají.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
25. Stejně učební pomůcky (např. tabule, mapa apod.) jsou používány pro všechny žáky ve třídě najednou.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5

JAK BYCH SI PŘÁLA/PŘÁL ABY VYPADALA PRÁCE V NAŠÍ TŘÍDĚ?

Jméno:

Třída:

1. Učitel by se bavil s každým žákem.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
2. Během diskusí by žáci říkali své názory.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
3. Učitel by rozhodoval o tom kde žáci sedí.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
4. Žáci by hledali odpovědi na otázky spíše v učebnicích, než samostatným zkoumáním.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
5. Různí žáci by dělali různou práci.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
6. Učitel by měl osobní zájem o každého žáka.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
7. Učitel by vyučoval aniž by mu žáci dávali otázky nebo sami na otázky odpovídali.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5
8. Pro práci ve skupinách by si žáci sami vybírali své partnery.
téměř nikdy	málokdy	občas	často	velmi často
1	2	3	4	5

9. Žáci by prováděli vlastní zkoumání nebo šetření, aby si ověřili své představy.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
10. Všichni žáci ve třídě by dělali stejnou práci.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
11. Učitel by nebyl k žákům přátelský.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
12. Při diskusích by se využívaly myšlenky a návrhy žáků.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
13. Žákům by se říkalo jak se mají ve třídě chovat.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
14. Aby si odpověděli na otázky, které vyplynuly z diskusí při hodině, prováděli by žáci pokusy nebo studovali literaturu.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
15. Různí žáci by používali různé knihy, zařízení a pomůcky.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
16. Učitel by pomáhal každému žákovi, který má potíže s prací.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
17. Žáci by dávali učiteli otázky.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
18. Učitel by rozhodoval, kteří žáci mají pracovat společně.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
19. Žáci by vysvětlovali význam různých tvrzení, diagramů a grafů.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
20. Žáci, kteří pracují rychleji než ostatní, by přecházeli k dalšímu tématu, nemuseli by čekat na ostatní.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
21. Učitel by bral ohledy na pocity žáků.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
22. Při hodinách by se diskutovalo.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
23. Učitel by rozhodoval o tom, kolik by ve třídě mělo být pohybu a mluvení.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
24. Žáci by prováděli různá zkoumání, aby si zodpověděli otázky, které je zajímají.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5
25. Stejně učební pomůcky (např. tabule, mapa apod.) by byly používány pro všechny žáky ve třídě najednou.
téměř nikdy málokdy občas často velmi často
1 2 3 4 5

OBSAH

PŘEDMLUVA (M. Kučera)	3
ÚVOD (V. Semerádová)	5
PASPORTIZACE ŠKOL (D. Bittnerová- Moravcová).....	7
DOTAZNÍK- MAPOVÁNÍ (M. Rendl)	13
Co říkali v dotazníku	13
Kdo jsou a z jakých rodin pocházejí	13
Jaké mají materiální a kulturní zázemí	13
Jak jsou vychováváni	14
Jak se chovají rodiče ve vztahu ke škole	14
Co děti říkají o škole	14
Co je baví, co dělají ve volném čase	15
Co budou dělat, až vyjdou školu	15
Co považují v životě za důležité	16
Souvislosti	16
Rozdíly mezi chlapci a dívkami	18
Souvislosti uvnitř skupiny backgroundových charakteristik	18
Souvislosti backgroundových charakteristik s pedagogickými charakteristikami rodičů	18
Vzájemné souvislosti pedagogických charakteristik rodičů	19
Možné determinace charakteristik jednání a prožívání žáka: <i>Prospěch - Postoj ke škole jako místu výkonu ("výkonový postoj") - Postoj ke škole jako místu sociálního styku ("sociální postoj") - Ambice žáka (ve vztahu k jeho další poznávací dráze) - Způsob trávení volného času ("volný čas") - Hodnotové deklarace: příklon k "obecným hodnotám" - Příklon k "privátním hodnotám" - Příklon k "hodnotám úspěchu"</i>	19 - 21
Vzájemné souvislosti charakteristik jednání a prožívání: <i>Prospěch - Postoj ke škole jako místu výkonu ("výkonový postoj") - "Sociální postoj" ke škole - "Ambice žáka" na další vzdělávací dráhu</i>	21 - 22
Shrnutí	22
Rozdíly mezi třídami	23
Pokus o "typologii"	24
Rozbor podle prospěchových pásem: <i>První prospěchové pásmo (1,00-1,35) - Druhé prospěchové pásmo (1,35-1,70) - Třetí prospěchové pásmo (1,71-2,10) - Čtvrté prospěchové pásmo (2,11-2,50) - Páté prospěchové pásmo (2,51 a horší)</i>	25 - 32
Neshody v ambicích rodičů a dětí	33
Pokus o vymezení typových skupin: <i>A: "děti vysokoškoláků" - E: "děti vyučených rodičů" - B: "děti středoškoláků směřující na VŠ" - C: "děti středoškoláků směřující na SŠ"- D: "děti středoškoláků směřující na učební obor"</i>	34 - 37
Rozdíly mezi typovými skupinami: <i>"Ekonomická úroveň" - "Kulturnost rodinného prostředí" - "Participace" - "Strategie rodičů" vůči škole - "Výchovný tlak" - "Výchovný styl" - "Výkonový postoj" - "Sociální postoj" - "Typ prožívání školy" - "Volný čas" - Hodnotové preference</i>	37 - 45
Příloha ke kapitole	46

UČENÍ A POZNÁNÍ Z HLEDISKA DĚTÍ: ŽÁKOVSKÉ BILANCE	55
Kvantitativní analýza poznatkových bilancí: co se vlastně naučili? (S. Štech)	55
Systém kategorií	56
Škola v popředí - co to ale znamená?	57
Jak je důležitý volný čas?	58
Význam elementární socializace a potřeb každodenního života	59
Práce na sobě - co je hlavním problémem?	61
Pohled do budoucnosti	62
Příloha kapitoly	64
Etnokoncepty učení (K. Pavlica)	66
Dogmatici, akademici a skeptici: "vědět předem" v sedmé třídě (M. Kučera)	70
Úvod	70
Téma	71
Filosofický exkurs: <i>Menonovo sofisma - Sofisté Protagoras a Gorgias - Platon (a Sokrates) - Aristoteles - Skeptik Sextus Empirikus - "Vědět předem" v řecké filosofii: přehled</i>	73 - 76
Odpovědi žáků: <i>Kritéria výběru - Výpis výpovědí</i>	76 - 79
Řecké prvky žákovských odpovědí: <i>Sofistické a skeptické prvky - Platonsko-sokratovské a aristotelovské prvky</i>	79 - 85
"Filosofové" a škola	85
Srovnání českých, francouzských a anglických bilancí (V. Semerádová)	89
CO NENÍ V OSNOVÁCH	93
Úvod: "skryté osnovy" (M. Klusák)	93
Školní klima z perspektivy žáků (M. Klusák-A. Škaloudová)	96
Obecný postoj žáků ke škole	96
Jak vidí žáci klima své třídy	98
Školní kariéra ve vztahu žáků ke škole:	
<i>Zvláštnosti žáků osmých tříd- Život ve třídě z perspektivy studentů a nestudentů</i>	100 - 106
Závěry	106
Přílohy ke kapitole	109
Interakční žánry ve vyučování (H. Kasíková)	129
Interakční žánr DIKTÁT	129
Interakční žánr PÍSEMNÁ ZKOUŠKA	130
Interakční žánr PROPŮJČENÍ ROLE	131
Interakční žánr SOUTĚŽ (M. Klusák)	131
Interakční žánr KOOPERACE	133
Závěrečné poznámky	134
Cestu mou zaplet tak... (I. Viktorová)	135
Škola jako místo sociálního styku	135
My a oni	136
Já a oni	136
To, co jsem se naučil. Výsledky?	138
Ztracené dětství (D. Bittnerová-Moravcová)	140
Závěrem (D. Bittnerová-Moravcová)	143

Úvod (S. Štech)	144
Problematika práce	144
Metodologické otázky	144
Co dělat po základní škole? (I. Viktorová)	147
Záměry rodičů s dětmi	147
Záměry rodičů s dětmi ještě jednou	148
Rodiče: naše dítě chodí do školy	150
Rozdělení kompetencí. Profesionalita a lidskost vzájemných vztahů	151
Co vědí rodiče o škole a co od ní očekávají	152
Jak znají rodiče školu	152
Škola jako autorita	152
Mobilizace dítěte: rodičovské praktiky (S. Štech)	154
Škola jako život před Životem aneb rodičovský paradox	154
Mobilizace dítěte aneb mít věci pod kontrolou	155
K termínu "mobilizace"	155
Přiblížení školy jako mobilizace sebe	156
Co konkrétně dělat: kázat - přikázat - ukázat	157
Rodičovské "teorie" vývoje dítěte	159
DĚLAT SÁM SVOJE: PROFI-VOLBA Z HLEDISKA IDENTITY (M. Kučera)	165
Úvod	165
Identita reprodukce	165
Sublimovaný charakter profesí, zájmů a učiva	166
Pozice žáka na konci základní školy	169
Imaginární a symbolická identifikace v profi-volbě	170
Otázka projektů	172
Reprodukce identity?	174
Optika školy a učitelů	175
FAKTOR ŠKOLY A TŘÍDY (K. Pavlica - V. Semerádová)	177
Úvod	177
Pasportizace sledovaných škol	177
Styly vedení škol - manažer a pedocentricky orientovaný ředitel	178
Reprezentace a otevřenost škol vnějšmu světu	178
Vytváření a kontrola mocenských vztahů na školách - vztahy k učitelům, žákům a rodičům	179
Kultura interakcí mezi učiteli a žáky ve sledovaných třídách	180
Interakce třídních učitelek se svými žáky	180
Třída při vyučování - některé jevy a pravidla interakcí	181
Žákovské perspektivy školy a života	182
Základní charakteristiky textů bilancí	182
Místo školy a perspektiva další kariéry	184
Rodinné zázemí žáků	184
Perspektiva vlastní třídy	185
Závěr	186
ZÁVĚR (H. Kasíková)	189
PŘÍLOHY	
Dotazník pro žáky s výsledky třídění prvního stupně	192
Poznatkové bilance - ukázky	211
Dotazník na klima "Má třída - jaká je a jakou bych si ji přál"	222

Název: „Co se v mládí naučíš...“ – Zpráva z terénního výzkumu
Autoři: Pražská skupina školní etnografie
Vydává: Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta
Formát: A4
Počet stran: 229
Rok vydání: 2001

ISBN 80-7290-046-3